

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Vaste commissie voor Immigratie en Asiel
van de Tweede Kamer der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer (070) 373 8418	uw kenmerk	bijlage(n)
betreft Implementatie Terugkeerrichtlijn en strafbaarstelling	ons kenmerk BAWI/U201100108	datum 1 februari 2011

Geachte leden van de commissie,

Op 6 december jl. heeft uw Kamer de tweede nota van wijziging bij het wetsvoorstel tot implementatie van de Terugkeerrichtlijn ontvangen. Met de aanpassingen in de nota wordt verblijf in Nederland, na een opgelegd inreisverbod, strafbaar. In onze reactie op het regeerakkoord hebben wij al opgemerkt dat strafbaarstelling van illegaliteit en verdere criminalisering van mensen onnodig stigmatiserend is en bijdraagt aan verdere marginalisering van grote groepen mensen. Met alle negatieve maatschappelijke en sociale gevolgen van dien, die eerst en vooral op lokaal niveau worden ervaren.

Vooropgesteld zij dat gemeenten de rol van het rijk op het terrein van asielbeleid respecteren. Gemeenten gaan niet over de invulling van dat beleid, dat is voorbehouden aan de rijksoverheid. Gemeenten hebben echter wél belang bij een zo sluitend mogelijke aanpak van het asiel- en vreemdelingenbeleid en willen niet worden geconfronteerd met mogelijke negatieve gevolgen van dat beleid. Van het rijk verwachten wij een maximale en effectieve inspanning om een sluitende aanpak op een humane wijze zo dicht mogelijk te benaderen. Wij kunnen ons dan ook vinden in de in het regeerakkoord aangekondigde aanscherping van het terugkeer- en uitzetbeleid. Met belangstelling volgen wij de inspanningen van het kabinet om dit in de praktijk te realiseren.

De implementatie van de Terugkeerrichtlijn is overigens op zich geen zaak waar gemeenten directe bemoeienis mee hebben, dan wel dat zij zich genoodzaakt zien daarover een opinie te hebben. Het is immers Europees beleid dat uitgevoerd wordt in de lidstaten. Niettemin zijn wij verontrust omdat de tweede nota van wijziging kennelijk een voorschot neemt op de in het regeerakkoord aangekondigde strafbaarstelling van illegaliteit. De Terugkeerrichtlijn zelf vereist geen strafbaarstelling. Het is een keuze van het kabinet om op dit moment, en in het kader van de implementatie van de Terugkeerrichtlijn, illegaal verblijf in een groot deel van de gevallen strafbaar te stellen. Wij vinden dat strafbaarstelling van illegaliteit meer nadelige gevolgen heeft dan (positieve) voordelen.

Zo leidt strafbaarstelling tot stigmatisering en criminalisering van grote groepen mensen die mogelijk als gevolg van het enkele feit dat zij als illegaal strafbaar zijn, gedrag gaan vertonen waarbij zij uit het

zicht raken van de overheid, haar instellingen en maatschappelijke organisaties. Het risico is reëel dat illegaal hier verblijvende ouders hun kinderen, die een recht hebben op onderwijs, niet meer aanmelden voor een school, dat zij niet, dan wel minder snel een beroep doen op medische zorg en dat mensen extra kwetsbaar worden omdat zij uit zicht dreigen te raken van maatschappelijke en zorginstanties. In het bijzonder waar het gaat om categorieën als kinderen, zorgbehoevenden en mensen met medische problemen. Bovendien rijst de vraag naar de (juridische) positie en verplichtingen van overheidsinstanties en hun medewerkers als zij kennis krijgen van het feit dat zij van doen hebben met een (strafbare) illegaal. Hetzelfde geldt voor medewerkers in onderwijs, maatschappelijke organisaties en zorginstellingen. De juridische positie van degenen die beroepshalve met een illegaal van doen krijgen is onduidelijk. Het voorstel zegt daar niets over, terwijl toch ook op dit punt duidelijkheid is geboden.

Verder is weinig aannemelijk dat slachtoffers van mensenhandel en uitbuiting met de voorgestelde maatregel zijn gediend. Wij zijn van mening dat juist deze categorie bescherming behoeft, terwijl te vrezen valt dat juist zij terughoudender worden om aangifte te doen. Met alle negatieve consequenties van dien.

Verder hebben wij twijfel over de handhaafbaarheid van het voorstel. Gezien het feit dat het hier naar verwachting om veel mensen gaat is twijfelachtig hoe in de praktijk inhoud en betekenis wordt gegeven aan opsporing, vervolging en feitelijke strafbaarstelling. Niet aannemelijk is dat met de huidige capaciteit de handhaafbaarheid van het voorstel geborgd kan worden.

Wij merken nog op dat eerdere voorstellen om illegaal verblijf strafbaar te stellen vanwege praktische, juridische en andere bezwaren niet zijn doorgezet door vorige kabinetten. In de brief van de toenmalige minister van Justitie aan uw Kamer van 4 maart 2005 (Kamerstuk 29537, nr.23) wordt juist een aantal bezwaren genoemd tegen strafbaarstelling. Vooralsnog zien wij niet welke nieuwe feiten of omstandigheden zich op dit moment voordoen om de destijds geuite bezwaren terzijde te schuiven.

Wij vertrouwen erop dat u goede nota neemt van het bovenstaande.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten,

Drs. C.J.M. de Vet
lid directieraad.